

Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра англійської філології і філософії мови

Курсова робота
на тему: "ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗНАЧЕННЯ
СЛОВА (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ)"

Студентки групи МЛа 07-20
факультету германської філології і перекладу
денної форми навчання
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації Германські мови та літератури
(переклад включно), перша - англійська
Бут Вікторії Валентинівни

Науковий керівник:
кандидат філологічних наук,
доцент, професор кафедри
Терехова Діана Іванівна

Національна шкала _____ зараховано _____

Кількість балів _____ 76 _____

Оцінка ЄКТС _____ С _____

Київ 2023

Ministry of Education and Science of Ukraine
Kyiv National Linguistic University
Department of English Philology and Philosophy of Language

Term Paper

"EXPERIMENTAL STUDY OF THE MEANING OF THE WORD
(BASED ON THE MATERIAL OF THE UKRAINIAN AND ENGLISH
LANGUAGES)"

Victoria But
Group MLa 07-20
Faculty of German Philology and Translation

Research Adviser
Prof. Diana Ivanivna Terekhova
PhD (Linguistics)

Kyiv 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ВИВЧЕННЯ ЗНАЧЕННЯ СЛОВА.....	7
1.1. Значення слова та шляхи його дослідження.....	7
1.2. Психолінгвістичний аспект вивчення значення слова.....	10
Висновки до розділу 1.....	12
РОЗДІЛ II. ВИВЧЕННЯ СЛОВА ЗА ДОПОМОГОЮ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.....	14
2.1. Результати дослідження значення слова в англійській мові.....	14
2.2. Результати дослідження значення слова в українській мові.....	14
2.3. Відмінне та спільне у сприйнятті значення слова українцями та американцями.....	16
Висновки до розділу 2.....	17
ВИСНОВКИ.....	17
RESUME.....	18
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	21
ДОДАТКИ.....	22

ВСТУП

Актуальність. За останні двадцять років субстандартна лексикографія накопичила достатній досвід для формування своєї методології, власне лексикографічного понятійного апарату, методики збирання та опису субстандартних одиниць, великий корпус вже лексикографічно обробленого субстандартного матеріалу, понад 150 виданих субстандартних словників різних типів і зробила значні кроки у теоретиках.

Серед субстандартних словників особливе місце посідають словники, що фіксують та описують всі різновиди некодифікованої лексики (просторіччя, соціальні та територіальні діалекти).

Слід зазначити, що дослідники обґрунтували використання експерименту як ефективного методу вивчення поля слова та його лексичного значення. Подібний експеримент дозволяє верифікувати припущення про структуру та зміст лексичного значення, висунуті на підставі дефіційного аналізу, реєструє різноманітні вербальні та невербальні асоціативні зв'язки слова. На думку ряду авторів, асоціативне поле як інтерпретативний конструкт інтегрує всі описані в науковій літературі види полів та відображає внутрішні та зовнішні зв'язки та відносини слова як одиниці мови.

Результати експерименту дозволяють значно уточнити психологічно реальний для певних груп соціуму зміст, що стоїть за словом. Крім того, асоціативний експеримент виявляє шляхи зміни структури значення слова і може бути методом прогнозування тенденцій еволюції лексичного значення.

Прагматично важливо і те, що будь-яке дослідження за участю експерименту постачає матеріал для словників, по-перше, що дозволяють повніше уявити зміст тієї чи іншої лексеми, по-друге, що допомагають виявити універсальні та етнічні закономірності норм, властивих лексичному асоціюванню носіїв різних лінгвокультур.

Мета даної роботи полягає в описі та аналізі результатів вибіркової перевірки словникових матеріалів з використанням експерименту задля вивчення значення слова.

Відповідно до зазначеної вище мети, перед нами було поставлено наступні **завдання**:

- дослідити значення слова та шляхи його вивчення;
- розглянути психолінгвістичний аспект вивчення значення слова;
- описати методiku експериментального дослідження слова;
- описати результати дослідження значення слова в англійській мові;
- описати результати дослідження значення слова в українській мові;
- описати відмінності та схожість у сприйнятті значення слова українцями та американцями.

Об'єктом дослідження є слово в українській та англійській мовах.

Предметом дослідження виступає значення слова в українській та англійській мовах.

Матеріалом послуговували результати проведення вільного асоціативного експерименту в Україні та в США у березні-квітні 2023 р.

Було складено анкети для кожної мови і використано для опитування можливості інтернету.

У результаті:

- зібрано 104 анкети українською мовою;
- 46 анкет англійською мовою.

Методи дослідження: у роботі було використано загальнонаукові методи дослідження (аналіз, синтез) а також спеціальні наукові лінгвістичні методи(вільний асоціативний експеримент, зіставний метод задля виявлення специфіки асоціативного значення в певній мові, описовий метод).

Наукова новизна полягає у тому, що досліджено, як різні етноси сприймають значення одного й того ж слова.

Апробацію результатів дослідження здійснено на Міжнародній науково-практичній конференції "AD ORBEM PER LINGUAS. ДО СВІТУ ЧЕРЕЗ МОВИ" (Київ, 18-19 травня, 2023 р.).

Структура роботи

Робота складається зі вступу, двох основних розділів та підрозділів, які належать їм, висновків до кожного з розділів, загального висновку, резюме та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ I

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ВИВЧЕННЯ ЗНАЧЕННЯ СЛОВА

1.1. Значення слова та шляхи його дослідження

В останні десятиліття вивчення мови виявляється в центрі уваги не тільки лінгвістів, а й філософів, культурологів: мовні структури, як прийнято вважати, відкривають шлях до позамовних структур, що описують реальний світ. Одним із актуальних напрямів сучасної лінгвістичної науки є дослідження та опис мовної картини світу.

У сучасній лінгвістиці під мовною картиною світу традиційно розуміють сукупність знань про світ, які відображені у мові. Характерною рисою мовної картини світу її національно-культурна обумовленість. Мовна картина світу – зафіксована у мові та специфічна для даного мовного колективу схема сприйняття дійсності. Ще Вільгельм фон Гумбольдт писав, що різницю між мовами виявляють у мовних відмінностях слова і форми слова, а й, переважно, в особливостях світобачення.

Реальні уявлення про світ властиві членам даного історичного співтовариства і знаходять свій відбиток у наївній картині світу людини, яка відбиває, головним чином, практичні потреби людини - "як необхідна когнітивна основа її адаптацію світу".

Значення слова є певним відображенням дійсності, закріпленим мовним знаком. Прийнято вважати, що в семасіології підлягає опису системне, чи загальномовне, значення, під яким "слід розуміти збігається частина семантичних компетенцій всіх носіїв мови" [Кочерган М. П. Загальне мовознавство, Київ, 2001]. Саме це значення забезпечує взаєморозуміння між носіями мови в процесі комунікації.

Дослідники вважають, що доцільно говорити про два типи лексичного значення. Перше значення, зване в лінгвістиці системним, фіксується у словниках і формулюється лексикографами відповідно до принципу

редукціонізму, тобто мінімізації ознак, що включаються до значення. Таке значення називається лексикографічним, оскільки воно сформульоване (змодельоване) спеціально для подання у словниках. Лексикографи апріорі виходять із того, що саме в даному семантичному обсязі розуміють і вживають це слово носії мови.

Однак лексикографічне значення здебільшого виявляється недостатнім для опису реального функціонування слова в мові, воно завжди менше за обсягом реального значення, що існує у свідомості носіїв мови, при цьому багато ознак реально функціонуючого значення слова не відображені в словникових тлумаченнях. У зв'язку з цим є доцільним говорити про існування ще одного типу значення - психологічно реального (або психолінгвістичного) значення слова.

Термін "психологічно реальне значення" це значення, що існує у свідомості людини, тобто психологічна реальність. Психологічно реальне значення слова - це впорядковане єдність всіх семантичних компонентів, які пов'язані з даною звуковою оболонкою у свідомості носіїв мови. Це той обсяг семантичних компонентів, який актуалізує ізольовано взяте слово у свідомості носіїв мови, в єдності всіх семантичних ознак, що її утворюють: більш і менш яскравих, ядерних і периферійних. Психологічно реальне значення структуровано за польовим принципом, а компоненти, що його утворюють, складають ієрархію за яскравістю. Психологічно реальне значення набагато ширше і об'ємніше, ніж його лексикографічний варіант (який, природно, цілком входить у психологічно реальне значення).

Для опису лексичного значення слова застосовуються різні методи: метод контекстуального аналізу, дистрибутивний, трансформаційний, статистичний, психолінгвістичний. Одним із найбільш вдалих методів, на наш погляд, є методика виявлення елементів, що становлять значення одиниці, яку називають компонентним аналізом.

Метод компонентного аналізу належить до основних методів опису значення слова. Компонентний аналіз лексичних значень - "це послідовність

процедур, яка, будучи застосованою до слів мови, ставить у відповідність кожному слову певним чином організований набір семантичних компонентів" [Д. П. Ільницький].

Багато лінгвістичних шкіл внесли свій внесок у розвиток цього методу, зокрема, швейцарська (диференціальні елементи Фердинан де Соссюра), копенгагенська (фігури змісту Луї Єльмслева).

Основним принципом опису значення слова у методиці компонентного аналізу є польовий принцип. Оскільки у значенні слова виділяються семантичні компоненти різних типів та різної складності, у семантичному полі значення слова виділяються ядро та периферія. Ядерними є такі семи, які позначають постійну та обов'язкову ознаку предмета. Периферійні семи означають необов'язкові та непостійні ознаки. Одна й та сама сема в різних значеннях може бути і ядерною, і периферійною.

Ще одним вдалим методом, на наш погляд, є метод тлумачення слів. Метод тлумачення значення слова обраний нами не випадково: "будь-яке визначення значення слова здійснюється шляхом вказівки закріплених за словом семантичних ознак, тлумачення слова є найефективнішим засобом аналізу та синтезу смислової структури слова". При цьому вербальний опис значення слова одночасно виступає і у спосіб його інтерпретації. А ядром лінгвістичної інтерпретації вважається психологічний механізм перекладу значення слова в сенс, "за допомогою якого здійснюється знакове перетворення знання зовнішнього на знання внутрішні, його переробка та подальша вербалізація, свідчать про успішний (або навпаки) процес розуміння."

Тлумачення слова розглядається як "частково вербалізований внутрішній когнітивний контекст мовного та практичного досвіду піддослідних, який дає уявлення про той фрагмент індивідуального знання, який актуалізувався у процесі встановлення його значення «для себе»."

Метод тлумачення значення слова застосовується дослідниками як метод визначення значення слова або поняття, метод суб'єктивних дефініцій. Тлумачення розглядаються як спосіб репрезентації наївної картини світу.

Отже, цей спосіб дозволяє виявляти сукупність ознак предмета, актуальних для повсякденного свідомості носія мови. Як вказують дослідники, "експериментальні методи дослідження значення вимагають більших витрат, ніж логічний аналіз значення, але вони виявляються незрівнянно ефективнішим та економічнішим шляхом визначення психологічно реального значення слова, ніж контекстуальний аналіз".

У нашому випадку лінгвістичний експеримент виступає одним із способів "вербалізація мовної свідомості», а одержувані в результаті семи та їх розподіл у семантичному полі слова дозволять виявити актуальність тих чи інших семантичних компонентів у моральних уявленнях двох соціумів".

1.2. Психолінгвістичний аспект вивчення значення слова

Поняття "значення" в сучасній науці не визначено досить чітко, хоча воно виступає як одне з основних не лише в рамках лінгвістики, а й в інших науках про людину – зокрема у психології, семіотиці. Невизначеність цього поняття є особливо гострою проблемою під час психолінгвістичного підходу до значення. Тому настійно необхідним такий аналіз цього поняття, який передбачає розгляд його не в рамках однієї конкретної науки (і тим більше не під кутом зору однієї конкретної наукової проблеми), а, так би мовити, в його онтології. Іншими словами, перш ніж уточнити місце значення в системі категорій лінгвістики, семіотики, психології потрібно розкрити його дійсну природу, фактори його виникнення і модус його функціонування в системі соціальної діяльності людини; лише потім ми матимемо право інтерпретувати значення як частина об'єкта наук про людину, бо як частина предмета тій чи іншій з цих наук -у разі психолінгвістики - і як те, чого ми

докладаємо конкретно-наукові методи дослідження - у разі експериментально - психологічні.

Як відомо, в радянській науці психолінгвістиці від початку виступала і продовжує виступати теорія мовленнєвої діяльності, розглядаючи мову як один із видів діяльності (поряд з такими її видами, як трудова, пізнавальна) і прагнучи застосувати до її дослідження ті положення та категорії, які вироблені у загальній теорії діяльності - як і її соціальному аспекті, і у аспекті психолінгвістичному.

І, природно, першим питанням, яке в цьому випадку постає перед нами і потребує певної відповіді на нього, виявляється співвідношення значення та знака, а отже – питання про онтологічну природу самого знака.

У сучасній психолінгвістиці та психології мови ми стикаємося з безліччю різних експериментальних методик, спрямованих на дослідження того, що автори називають "значенням" слова. З самого початку цілком очевидно, що ні про яке об'єктивне значення (тобто ідеальний або тим більше об'єктивний зміст знака) тут не може бути й мови. Сама природа психолінгвістичного (і - ширше - психологічного) експерименту над фактами мовної діяльності така, що об'єктом цього експерименту завжди є або знання мови (мовна здатність, лінгвістична компетенція), або ті чи інші операції, спрямовані на виробництво мови, її сприйняття або пов'язані з рефлексією над мовленнєвою діяльністю та її утворюючими. Стосовно проблеми значення можна висловити ту ж думку ще більш виразно: об'єктом психолінгвістичного експерименту тут завжди є суб'єктивний зміст знакового образу або ті чи інші операції над ним. Саме тому такий експеримент і є об'єктивним, науковим, що саме цей суб'єктивний зміст, як ми з'ясували вище, є лише відносно суб'єктивним.

Усі існуючі експериментальні методики можна розділити на такі категорії: 1) експерименти по найменуванню; 2) експерименти з експлікації суб'єктивного змісту (типу "Що таке X?"); 3) експерименти на можливість/неможливість вживання даного слова в даному контексті; 4)

експерименти типу "Як це називається?"; 5) асоціативні експерименти; 6) експерименти з семантичного шкалювання; 7) експерименти щодо оцінки семантичної близькості слів; 8) експерименти щодо виявлення залежності психологічного оперування зі словами (наприклад, запам'ятовування) від їх змістовних характеристик; 9) експерименти, створені задля вивчення актуалізації в оперуванні цими словами раніше сформованої загальної установки; 10) експерименти із систематизації понять.

Цей короткий огляд приводить нас принаймні до одного досить невтішного висновку. Поки що немає жодної психолінгвістичної методики, яка дозволила б нам досліджувати в чистому вигляді будь-який аспект значення (суб'єктивного змісту знакового образу). Найбільш "чисті" результати дають експерименти другого, третього та почасти четвертого типу, але всі ці результати тяжіють лише до одного аспекту значення – його комунікативного інваріанту. Тому виникає завдання: або розробити такі методики, які б в експерименті виділили окремі сторони значення і досліджувати їх, так би мовити, поодиночі; або, що реальніше, організувати дослідження в такий спосіб, щоб було отримати порівняні результати з різних методик і вже таким, непрямим, шляхом зробити шукані висновки.

Висновки до розділу 1

За результатами проведеного теоретичного дослідження, слід констатувати, що значення слова є певним відображенням дійсності, закріпленим мовним знаком. Прийнято вважати, що у семасіології підлягає опису системне, чи загальномовне, значення, під яким «слід розуміти збігається частина семантичних компетенцій всіх носіїв мови». Саме це значення забезпечує взаєморозуміння між носіями мови в процесі комунікації.

Дослідники вважають, що доцільно говорити про два типи лексичного значення. Перше значення, зване в лінгвістиці системним, фіксується у словниках і формулюється лексикографами відповідно до принципу редуціонізму, тобто мінімізації ознак, що включаються до значення. Таке значення називається лексикографічним, оскільки воно сформульоване (змодельоване) спеціально для подання у словниках. Лексикографи апріорі виходять із того, що саме в даному семантичному обсязі розуміють і вживають це слово носії мови.

Тлумачення слова розглядається як "частково вербалізований внутрішній когнітивний контекст мовного та практичного досвіду піддослідних, який дає уявлення про той фрагмент індивідуального знання, який актуалізувався у процесі встановлення його значення для себе".

РОЗДІЛ II. ВИВЧЕННЯ СЛОВА ЗА ДОПОМОГОЮ ЕКСПЕРЕМЕНТАЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1. Результати дослідження значення слова в англійській мові

Дослідження значення слова в англійській мові здійснювалось на слові «life» за допомогою методу ВАЕ, в якому взяли участь 45 осіб, віком від 17 до 25 років. Виявлено 43 реакції із таким розподілом засобів вираження: — іменники (78%), прикметники (18%). Усі реакції асоціативного поля розподілено на семантичні сфери, першою з яких є "сприйняття життя", що стосується того, що життя являє собою для людей. У цю сферу входять асоціації з найбільшою повторюваністю, зокрема: death (13), gift (2), living (2), etc.

2.2. Результати дослідження значення слова в українській мові

Українські лічильні слова пари і парочка вживаються з більшістю слів і мають значення «двоє». Однак у поєднанні з деякими іменниками (слова, секунди, хвилини, години, дні, роки) слово пари вказує на невизначену кількість: пара слів - перик самих - a few words. Слово парочка має зменшувально-пестливе або іронічне значення: Це така гарна парочка! Ця парочка (ірон.) одразу нам не сподобалася.

Особливе явище у сфері кількості є приблизна кількість. До чисельного або його поєднання з вимірювачем приєднуються прислівники та прийменники, що вказують на приблизність кількості: about, approximately, roughly, або so, at a guess, odd, give or take - приблизно, близько, не більше, не менше, щонайменше, принаймні, мінімум, максимум, з лишком, плюс-мінус.

Деякі засоби вираження кількості часто мають етноспецифічний характер. В англійській іменники на -ful позначають кількість, в цілому визначаючи обсяг вмістища, позначеного основою: cupful - повна чашка; spoonful - повна ложка; handful - жменя; a tableful - повний стіл (гостей).

В українській мові повторення основи теж зустрічається: багато-багато, трохи. Крім того, в англійській та українській мовах продуктивна модель іменник + прийменник + іменник: day by day - день за днем.

Досліджуючи значення слова в українській мові, доцільним є також проведення асоціативного експерименту слова стимулу, яке трактують, як зовнішню форму втілення образів мовної свідомості, що асоціюються зі словами-стимулами, сконструйовану на словах-реакціях асоціативного поля. Слова-реакції, котрі отримуємо методом асоціювання, становлять найновіше усвідомлення носіями мови значення певного слова та охоплюють увесь лексикон сучасного носія мови.

М. Патсіс вважає, що асоціативне поле слід розглядати як модель, у якій розкривається значущість певного слова для мови.

Отже, "асоціативне поле — це сукупність реакцій на слово-стимул, виявлених експериментально; певна модель, що фіксує асоціативні зв'язки слів" [Олена Денисевич].

Дослідження здійснювалось на слові «життя» за допомогою методу ВАЕ, в якому взяли участь 104 особи віком від 17 до 25 років. Виявлено 103 реакцій із таким розподілом засобів вираження — іменники (78,6%), прикметники (18,4%), дієслова (1,9%) та фрази (1,9 %). Найчастіше реакція на слово стимул представлена тією самою частиною мови, наприклад, якщо слово-стимул іменник, то, найімовірніше, викличе реакцію, виражену іменником.

Усі реакції асоціативного поля розподілено на семантичні сфери, першою з яких є "сприйняття життя", що стосується того, що життя являє собою для людей. У цю сферу входять асоціації з найбільшою повторюваністю, зокрема: смерть (11), свобода (7), щастя (4), цінність (3), бентежне (2), буття (2), шлях (2), дерево (2), цікаве (2), без сенсу, розвиток, воля, перемога. Другою семантичною сферою є елементи, що показують тривалість життя. До цієї сфери входять такі реакції як: одне (3), довге (3), цикл (2), швидке.

Серед реакцій асоціативного поля виокремимо асоціації-дії, що формують семантичну сферу "діяльність": жити, існувати.

2.3. Відмінне та спільне у сприйнятті значення слова українцями та американцями

Незважаючи на загальні риси слів у мовах, повної подібності між ними немає. Не завжди для українських слів є еквівалентні переклади в англійській мові, часто доводиться вдаватися до тлумачення лексичного значення, при цьому загальний сенс зберігається, але губляться стилістичні особливості слова.

Говорячи про функціонально-стильову приналежність слів з семантикою кількості, слід зазначити, що вони утворюють кілька стилістичних пластів, серед яких виділяються міжстильові, розмовні, просторічні слова. У порівнянних мовах при вираженні кількості на лексико-фразеологічному рівні особливо виділяються числівники, слова, похідні від числівників, слова міри та ваги та фразеологізми з семантикою кількості. Особливості їх вживання обумовлені структурними типами мов та етноспецифікою свідомості мовних особистостей, представників лінгвокультур, що зіставляються.

При розгляді змін лексичного значення слова, зокрема розвитку полісемії, прийнято говорити про екстралінгвістичні та лінгвістичні причини цього явища. Екстралінгвістичний фактор часто називають також історичним. Потреба називати нові речі та явища, давати мовне закріплення новим думкам із необхідністю ведуть до розвитку у слів нових значень. До лінгвістичних факторів відносять вплив інших слів, насамперед синонімів, що веде до зміни значень слова, розширення та звуження значень. Проте здається, що типологічне зіставлення мов може суттєво збагатити розуміння полісемії як з боку екстралінгвістичних, так і лінгвістичних факторів. Якщо предмети виявляють між собою значний ступінь подібності, можна очікувати,

що мовне мислення перетворить їх у два значення одного слова як в одній, так і в іншій мові.

Висновки до розділу 2

За вказаним розділом нами було здійснено безпосереднє вивчення слів за допомогою експериментального дослідження. Нами приділялась увага визначенню лексичної складової та вивчалось тлумачення слів.

Окремо варто зауважити, що незважаючи на загальні риси слів у мовах, повної подібності між ними немає. Не завжди для українських слів є еквівалентні переклади в англійській мові, часто доводиться вдаватися до тлумачення лексичного значення, при цьому загальний сенс зберігається, але губляться стилістичні особливості слова.

ВИСНОВКИ

Значення слова є певним відображенням дійсності, закріпленим мовним знаком. Прийнято вважати, що у семасіології підлягає опису системне, чи загальномовне, значення, під яким «слід розуміти збігається частина семантичних компетенцій всіх носіїв мови». Саме це значення забезпечує взаєморозуміння між носіями мови в процесі комунікації. У сучасній лінгвістиці під мовною картиною світу традиційно розуміють сукупність знань про світ, які відображені у мові. Характерною рисою мовної картини світу її національно-культурна обумовленість. Мовна картина світу – зафіксована у мові та специфічна для даного мовного колективу схема сприйняття дійсності.

При розгляді змін лексичного значення слова, зокрема розвитку полісемії, прийнято говорити про екстралінгвістичні та лінгвістичні причини цього явища. Екстралінгвістичний фактор часто називають також історичним. Потреба називати нові речі та явища, давати мовне закріплення новим

думкам із необхідністю ведуть до розвитку у слів нових значень. До лінгвістичних факторів відносять вплив інших слів, насамперед синонімів, що веде до зміни значень слова, розширення та звуження значень. Проте здається, що типологічне зіставлення мов може суттєво збагатити розуміння полісемії як з боку екстралінгвістичних, так і лінгвістичних факторів. Якщо предмети виявляють між собою значний ступінь подібності, можна очікувати, що мовне мислення перетворить їх у два значення одного слова як в одній, так і в іншій мові.

Resume

Experimental study of the meaning of a word - associative meaning, or as it is called, psycholinguistic meaning, psychologically real - is one of the most urgent problems of modern psycholinguistics.

The results of the experiment make it possible to significantly clarify the meaning behind the word, which is psychologically real for certain groups of society. In addition, the associative experiment reveals ways of changing the structure of the meaning of a word and can be a method of forecasting trends in the evolution of lexical meaning.

The purpose of this work is to describe and analyze the results of a selective check of dictionary materials using an experiment to study the meaning of a word.

In accordance with the above-mentioned goal, the following tasks were set before us:

- research the meaning of the word and ways of studying it;
- consider the psycholinguistic aspect of studying the meaning of a word;
- describe the methodology of experimental word research;
- describe the results of the study of the meaning of the word in the English language;
- describe the results of the study of the meaning of the word in the Ukrainian language;

- describe the differences and similarities in the perception of the meaning of the word by Ukrainians and Americans.

The object of research is a word in the Ukrainian and English languages.

The subject of the research is the meaning of the word in the Ukrainian and English languages.

The work used general scientific research methods (analysis, synthesis) as well as special scientific linguistic methods (free associative experiment, comparative method for identifying the specificity of associative meaning in a certain language, descriptive method).

The meaning of a word is a certain reflection of reality, fixed by a linguistic sign. It is generally accepted that in semasiology, the system or general language meaning is to be described, which is presented mainly in explanatory dictionaries. It is this meaning that ensures mutual understanding between native speakers in the process of communication. In modern linguistics, the language picture of the world is traditionally understood as the totality of knowledge about the world, which is reflected in language.

A characteristic feature of the linguistic picture of the world is its national and cultural conditioning. The linguistic picture of the world is a scheme of perception of reality fixed in language and specific to a given language group.

The associative meaning of a word actualizes the meaning of the word that is presented in the linguistic consciousness of the representatives of a certain nation in a certain period of time. On the basis of associative experiments, associative dictionaries are created, which reflect such an associative meaning at a certain time slice of language development and contribute to the study of dynamic processes, the development of the literal and figurative meaning of a word, etc.

When considering changes in the lexical meaning of a word, in particular the development of polysemy, it is customary to talk about extralinguistic and linguistic causes of this phenomenon.

The extralinguistic factor is also often called the historical factor. The need to name new things and phenomena, to give linguistic confirmation to new thoughts necessarily leads to the development of new meanings in words.

Linguistic factors include the influence of other words, primarily synonyms, which leads to changes in word meanings, expansion and narrowing of meanings. However, it seems that the typological comparison of languages can significantly enrich the understanding of polysemy from both extralinguistic and linguistic factors. If the objects show a significant degree of similarity between themselves, it can be expected that linguistic thinking will transform them into two meanings of the same word both in one and in another language.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бушкова В.В. (2007) Порівняльна лексикологія англійської та української мов: конспект лекцій.- Черкаси: СУЕМ. - 76с.- [Англ. мова.]
2. Валігура О. Р. (2008) Фонетична інтерференція в англійському мовленні українських білінгвів : монографія. Тернопіль : Підручники і посібники. 288 с.
3. Засекін С. В. (2012) Психолінгвістика–перекладознавство: політика партнерства. Psycholinguistics. Вип. 9. С. 178-184.
4. Засекіна Л.В. (2002) Засекін С.В. Вступ до психолінгвістики. – Острог: Вид-во Нац. ун-ту "Острозька академія". – 168 с.
5. Кочерган М. П. (2001) Загальне мовознавство : [підручник]. Київ : Академія. 361 с.
6. Лук`янова Г.Л. (2002) Lexicology.- ЧІУ. – 109с.
7. Мусурівська О. В. (1997) Емоційно-оцінююча лексика англійської мови. Вісник ЧНУ. Чернівці : ЧДУ. С. 46-58
8. Мюллер В.К. (2007) Англо-український словник. - Київ.
9. Нечволод Л. І. (2007) Словник іншомовних слів / Любов Іванівна Нечволод. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС. – 768 с.
10. Паламар Л.М. (1997) Функціонально-комунікативний принцип формування мовної особистості: Автореферат дис... д-ра пед. наук. — К.. — 45с
11. Селіванова О. О. (2012) Світ свідомості в мові. Монографічне видання. Черкаси: Ю. Чабаненко. 488 с.
12. Смирницький А.І. (1956) Лексикологія англійської мови.- М..
13. Соботович Є. Ф. (1997) Структура мовленнєвої діяльності і механізми її формування : Науково-методичний посібник. ІЗМН. 44 с.
14. Тесль Б.А. (1984) Основи семасіології. - Мн.: Вища шк.. - 224 с.
15. Dunbar G. (1991) The cognitive lexicon. – Tübingen: Narr.
16. Erdman K. O. (1925) Die Bedeutung des Wortes. Leipzig. S. 106 107

17. Schleicher A. (1982) Die deutsche. Sprache,. S. 4-5.
18. The Psycholinguistics of Bilingualism. Francois Grosjean and Ping Li (eds.) Oxford (2013): Wiley-Blackwell. 248 p.

ДОДАТКИ

Щоденник експериментатора

№ п/п	Перелік відомостей	Відомості експериментатора	Примітки
1.	ПІБ експериментатора, посада, місце роботи	кандидат філологічних наук, професор Терехова Діана Іванівна студентка факультету германської філології Бут Вікторія Валентинівна	виконано
2.	Місце проведення (країна, місто, навчальний заклад тощо)	Україна: м. Київ, Київський національний лінгвістичний університет,	виконано
3.	Дата проведення	березень 2023 р. – травень 2023 р.	виконано
4.	Форма проведення (письмова, інтернет-анкета)	письмова	виконано
5.	Кількість респондентів (чоловіків, жінок)	104 респондентів	виконано
6.	Мова анкетування	українська мова	виконано

Щоденник експериментатора

№ п/п	Перелік відомостей	Відомості експериментатора	Примітки
1.	ПІБ експериментатора, посада, місце роботи	студентка факультету германської філології Бут Вікторія Валентинівна	виконано
2.	Місце проведення (країна, місто, навчальний заклад тощо)	Америка: New York, Hempstead, Edison, Prinston	виконано
3.	Дата проведення	березень 2023 р. – травень 2023 р.	виконано
4.	Форма проведення (письмова, інтернет-анкета)	письмова	виконано
5.	Кількість респондентів (чоловіків, жінок)	45 респондентів	виконано
6.	Мова анкетування	англійська мова	виконано